

A CSEKKCSÖKKENTŐ PROJEKT HÁZTARTÁSI ADATFELVÉTELÉTELÉNEK EREDMÉNYEI

Készítette: Király Zsuzsanna

2012. június 22.

HÁTTÉR

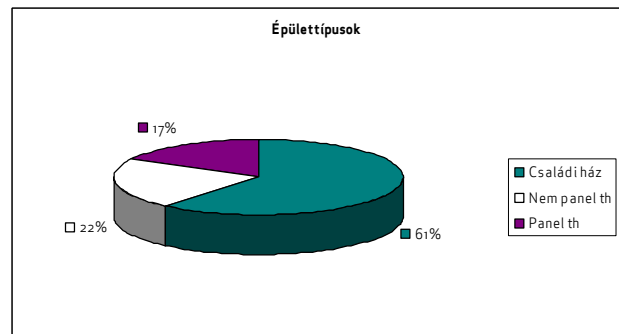
A Csekkcsökkentő projekt¹ az alacsony jövedelemmel rendelkező háztartásoknak kíván segítséget nyújtani energiaszámláik csökkentésében közvetlen, személyes tanácsadással és néhány egyszerű, az energiamegtakarítást szolgáló eszközzel. Magyarországon talán először, a kiválasztott otthonokba házhoz megy az energia-tanácsadás. Így a tanácsadó a lakók megismerése után a helyszínen egyedi, lakásra és családra „szabott”, egyszerű spórolási ötleteket tud adni. A megfogadott tanácsok és a spórolást segítő kisebb eszközök (pl. kompakt fénycső, hőtükör fólia) pedig évente akár több tízezer forint megtakarítást is hozhatnak.

2012 januárja és márciusa között a Magyar Vöröskereszt Pest Megyei Szervezete, a HFH Magyarország és Óbuda Önkormányzata munkatársai energia tanácsadói feladatkörben látogattak meg 260 háztartást. A munka során felvették a háztartások alapvető, energiagazdálkodással összefüggő paramétereit, szokásait, ezek alapján adtak háztartásra szabott tanácsokat a lakóknak.

EREDMÉNYEK

Ebben az elemzésben a felvett adatokból kirajzolódó számok közül választottam ki néhány jellemzőt, érdekeset, beszédest.

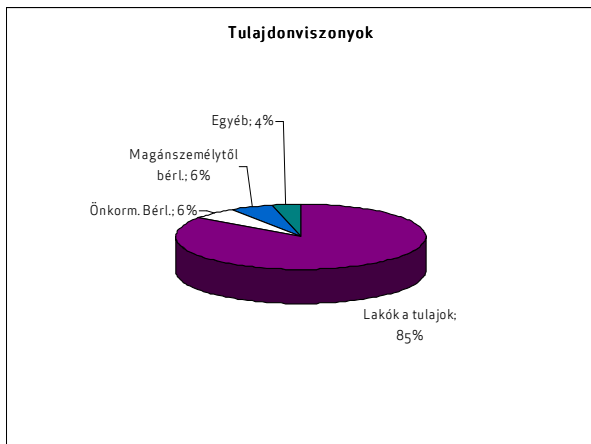
Az épületek megoszlása típus szerint

Az adatok közelítenek az átlagos magyar épületállomány megoszlásához, azonban a panel és nem panel társasházak valamennyire felülreprezentáltak, ami azzal magyarázható, hogy a háztartások a Közép-Magyarországi régióból és Budapestről kerültek ki, ahol ez a típus gyakoribb.

¹ www.csekkcsokkento.hu

Tulajdonviszonyok, méret, lakók

A lakók tulajdoni jogviszonyát vizsgálva háztartásokban valamivel alacsonyabb a tulajdonosi arány (85%), mint hazai átlag (91%). Az átlagos lakásméret 79 m², átlagosan 3,2 fő lakik egy háztartásban. Az alapterület alacsonyabb, a lakók száma pedig magasabb a magyar átlagnál (86 m² és 2,76 fő/háztartás).

Energiaszámlák, mérőórák

Rákérdeztünk az átlagos havi számlákra, és arra is, ki olvassa le az órákat.

	Villany	Gáz	Víz	Távhő
Átlagos havi számla (Ft)	10 900	25 000	7 400	23 900
Ki olvassa le az órát?				
Lakó	39%	50%	37%	12% ²
Szolgáltató	61%	50%	63%	88%
Leolvasás gyakorisága				
Havonta	39%	53%	23%	14%
2-6 havonta	2%	2%	63%	7%
Évente	59%	45%	14%	79%

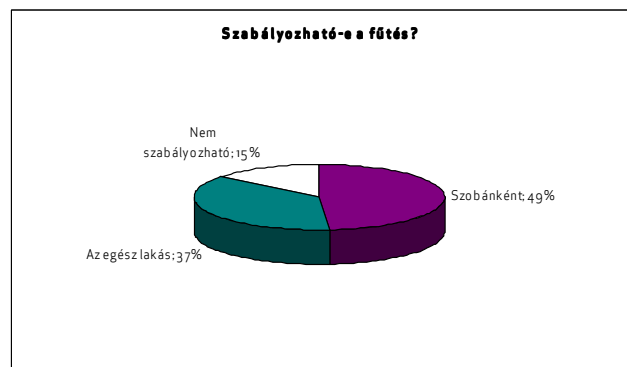
A mindennapi energiafelhasználási szokások mellett az energiatudatosság egyik fontos jellemzője, hogy a lakók mennyire vannak tisztában saját energiafogyasztásukkal, kiismerik-e magukat a

² Kérdéses, ez hogyan történik.

számlán, rendszeresen leolvassák-e a mérőórákat. A felmérés alapján az esetek többségében a lakók a szolgáltatóra bízják a leolvasást, illetve akkor is ritkán olvassák le az órákat, ha arra volna lehetőségük.

Adottságok, szokások

A projekt alapvetően azokra a magatartásbeli változtatásokra fókuszál, amelyek beruházás nélkül is működnek. Itt alapvető kérdés, hogy a lakóknak van-e lehetőségük szabályozni a fűtést (hiszen ha ez technikailag lehetetlen, akkor hiába várnánk el a lakótól a tudatos magatartást).

A felmérés szerint a lakások nagy részében vagy helyiségenként, vagy a teljes lakásban van lehetőség a hőmérséklet beállítására.

A válaszok összesítése alapján a lakásokban az átlaghőmérséklet **19,9 °C**, azonban jelentős a szórás: 5-26 °C között változik.

Az energiafelhasználási szokásokra különböző témakörökben (fűtés, vízhasználat, elektromos készülékek stb.) kérdeztünk rá. Összesen 42 ilyen kérdést tettünk fel. Az alábbi táblázatban szűrten, néhány jellemző, a lakók szokásait jól leképező kérdés és az adott válaszok aránya látható.

Energiafelhasználási szokások

Jellemző-e a lakókra? ³	Igen	Nem
Ha néhány órára elmennek otthonról, lejjebb veszik a fűtés hőfokát ⁴ .	69%	31%
Esténként behúzzák a sötétítő függönyt vagy leeresztik a redőnyt.	91%	9%
Éjszakára alacsonyabb hőfokra állítják a fűtést.	84%	12%
Rendszeresen ellenőrzik a gázkazánt, konvektort, egyéb gázberendezéseket.	80%	20%
Ha több napra elutaznak otthonról, kikapcsolják, vagy alacsonyabb fokozatra állítják a hőtárolós vízmelegítő készülékeket.	53%	47%
Fürdés helyett inkább zuhanyoznak.	64%	36%
Valamilyen módon újrahasznosítják a fürdővizet.	21%	79%
Hűtőszekrényük hűvös helyen, tűzhelytől, naptól távol áll.	88%	12%
A használaton kívüli készülékeket (TV, számítógép, hifi, rádió...) áramtalanítják.	44%	56%
Ha hosszabb ideig nem használják a számítógépet (kb. fél óra), akkor kikapcsolják.	79%	21%
A nem használt helyiségekben lekapcsolják a világítást.	92%	8%
<i>A kiegészített régi izzókat új típusú, energiatakarékos lámpákkal pótolják.</i>	<i>57%</i>	<i>43%</i>
<i>Takarékos égők aránya a háztartásokban</i>	<i>40%</i>	<i>60%</i>

³ Az eredményeknél csak a válaszadó közlését vehettük figyelembe, függetlenül attól, hogy a lakók ténylegesen így viselkednek-e.

⁴ Azokban a lakásokban, ahol van lehetőség a fűtésszabályozásra

Mit tehet a lakó?

Nem kérdés, hogy mindenki (vagy legalábbis majdnem mindenki) próbál spórolni a számlákon. A helyszíni konzultációk során azonban kiderült, hogy a legtöbb esetben a tanácsadó több olyan újdonsággal is tudott szolgálni a lakóknak, amivel további megtakarítás érhető el. A lakók a kérdőív végén fogadalmakat, terveiket gyűjtötték össze, amit a jövőben alkalmaznak majd a kisebb számla érdekében.

A leggyakrabban a fűtés terén sikerült aktivizálni a lakókat (a tervezett intézkedések 25%-a erre irányult), ezen belül is a szobák hőfokának csökkentése, az ajtók, ablakok utólagos szigetelése és a hőtükör-fólia használata volt a legnépszerűbb intézkedés, vagyis a jövőre.

A magas vízszámla is ösztönző lehet, hiszen a második leggyakrabban említett témakör a vízfogyasztás csökkentése volt (20,1%-ban említették a lakók) olyan intézkedésekkel, mint a csapok elzárása, vagy a gyakoribb zuhanyzás, de felbukkant például a kútfúrás terve is a válaszok közt.

A világítással és az szórakoztatóelektronikával való takarékoskodás fej-fej mellett végzett: a megfogadott javaslatok 13-13%-a ezekre vonatkozott. Elsősorban a kompakt fénycsövek használatával igyekeznek spórolni a lakók, mivel ez az eszköz az energiatakarékos csomagban is szerepelt, és a használaton kívüli készülékek áramtalanítása hasonlóan népszerű volt.

Az életvédelmi intézkedésekre vonatkozó javaslatok (például az elektromos vezetékek, csatlakozók biztonsági szerelése) ugyan kis számban szerepeltek a mintában, de érthető módon annál fontosabbak. Ha a tanácsadó egy komolyabb veszélyforrásra fel tudja hívni a figyelmet, azzal akár életet menthet.

Voltak olyanok is, akik nagyobb beruházást (például ablakcserét vagy szigetelést) terveztek, ezeket már komolyabb tőkét és műszaki szakértelmet igényelnek, túlmutatnak a tanácsadók kompetenciáján.

A konzultáció csak néhány alkalommal zárult úgy, hogy a tanácsadó nem tudott érdemi javaslatokat tenni, mert a lakó saját bevallása szerint már mindenben spórol, többet nem tud megtenni.

Csak az érdekesség kedvéért említjük meg azt a – statisztikailag jelentéktelen számú – esetet, ahol a család valamelyik tagja a takarékoság kerékkötője, és a válaszadó elmondása szerint nem hajlandó a szokásain változtatni. Itt a családtag szemléletformálása lenne az elsődleges feladat.